

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa 6. sednice

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, ODRŽANE 9. DECEMBRA 1991

E

Sednica je počela s radom u 11 sati.

Prisustvovali su: akademik Dobrica Ćosić, član Savezne Republike Jugoslavije - predsednik Saveza
Milošević, predsednik Republike Srbije i Momir Bulatović, predsednik Republike Crne Gore - članovi Saveta; general-pukovnik Života Panić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije; potpukovnik Rade Polić, načelnik Uprave za operativne poslove; General-major dr Radovan Radinović, načelnik Uprave za strategijske studije i politiku odbrane Ministarstva odbrane; general-major Risto Matović, načelnik Personalne uprave; pukovnik Slavko Krivošija, načelnik Vojnog kabineta - sekretar Vrhovnog saveta.

(Sednicu stenografisao Jordan Živanović, šef Stenografske grupe u Kabinetu Predsednika SRJ).

Sednicom je predsedavao Dobrica Ćosić, predsednik Vrhovnog saveta.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Predlažem da počnemo s radom.

Za današnju sednicu Vrhovnog saveta dobili ste predlog sledećeg

Dnevni red:

1. PRIPREMA VOJSKE JUGOSLAVIJE PRED PRETNJOM VOJNE INTERVENCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI, MOGUĆOJ AGRESIJI HRVATA NA REPUBLIKU SRPSKA KRAJINA I MOGUĆOJ ALBANSKOJ SECESIONISTIČKOJ POBUNI NA KOSOVU
2. STANJE U MINISTARSTVU ODBRANE I GENERALŠTABU VOJSKE JUGOSLAVIJE STVORENOM KANDIDACIJOM VRŠIOCA DUŽNOSTI MINISTRA ODBRANE GOSPODINA MILANA PANIĆA ZA PREDSEDNIKA REPUBLIKE SRBIJE

3. UKAZI O POSTAVLJENJIMA I UNAPREDJEN
PUKOVNIKA I GENERALA VOJSKE JUGOSLAVIJE

4. POZIV VENSU I OVENU GENERALU PANIĆU DA DODJE
U ŽENEVU 9-og OVOG MESECA

Da li ima primedaba ili predloga za
izmenu predloženog dnevnog reda?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Predlažem da pod drugom tačkom dnevnog reda pred
raspravljamo o stanju u Ministarstvu odbrane i Generalu
ali ne vidim vezu izmedju kandidovanja Milana Panića za General-
nika Republike Srbije i tog stanja? To nije stvar koja, po
mom mišljenju, ugrožava stanje u Vojsci i Generalštabu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ne ugrožava, ali moramo imati načelan stav.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Imaju druga sporna pitanja koja su bila vezana
- koliko se sećam - i za ostavku ~~Radomir~~ ~~Radomir~~ ~~Radomir~~ i Šaino-
vića koje su bile i pre njegove kandidature; slične su posle-
dice i tamo.

Mislim da nije stvar Vrhovnog saveta da rasprav-
lja o kandidaturi Milana Panića.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja mislim da jeste. Druga je stvar da li će
Vrhovni sud i Izborna komisija da odobre kandidaciju Milana
Panća za predsednika Republike, ali sam čin njegove kandidacije
je za mene, u ovoj fazi i u ovom stepenu politizacije, inkopa-
tibilan sa njegovom dužnošću.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da, ali to opet nije stvar Vrhovnog saveta odbrane.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ne znam da li nije stvar Vrhovnog saveta; onda je stvar Vlade, ako ne Vrhovnog saveta. Vlada ili ima ili nema nikakav stav o tome.

Ja sam razgovarao sa Milanom Panićem da se povuče, da podnese ostavku. Tim samim činom u svakom smislu politizuje vojsku, dolazi do raskola u vojsci i treba da podnese ostavku na tu dužnost; da imenuje dužnosti iz sastava Vlade do novih izbora i do nove Vlade da oslobodi Vojsku tog političkog pritiska. To je moje mišljenje.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne verujem da ima bilo kakvog raskola u Vojski oko toga što se on kandiduje?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja bih voleo da to čujem i od gospodina Panića? Ja imam obaveštenje da ima raskola.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja sam pročitao izjavu Kolegijuma Ministarstva. On se ne poziva ni na kakvu njegovu kandidaturu za predsednika Republike, nego govori o njegovoj ukupnoj aktivnosti.

ŽIVOTA PANIĆ.

Kada sam pošao na put održao sam sastanak sa Kolegijumom i Ministarstva odbrane i Generalštaba. Po Ustavu i po Zakonu o Vojski, koji sada važi, načelnik Generalštaba je zamenik ministra odbrane do 31. ovog meseca ukoliko se nešto ne promeni.

Mi smo se dogovorili, s obzirom da je to predizborna aktivnost, dok se ne vratim da se ne potežu nikakvi procesi. To je bio zadatak na Kolegijumu. Ali, dogovorili smo se da napišemo Savetu za narodnu odbranu šta mi mislimo o tome; ja sam to poslao vama i to ste pročitali.

Pošto sam noćas došao s puta, ovo nisam istraživao, mada sam nešto čuo telefonom. Zbog toga, o tome sada

ništa konkretno ne bih mogao da kažem.

Inače, što se tiče stanja u Ministarstvu i Generalštabu, pošto rukovodim i jednim i drugim, smatram da je to stanje stabilno. Ovaj istup koji se desio isplićemo videti. U Generalštabu, nema nikakvih problema u pitanju i mislim da je stanje na visini; u Ministarstvu takodje. A kako je došlo do ovoga da se oni ogledimo videti i bićete obavješteni.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam razgovarao sa generalom Domazetovim sa generalom Dragojevićem o toj stvari, jer Vi niste bili a želeo sam da se upoznam sa stanjem u Generalštabu i Ministarstvu i tim činom koji je u javnosti imao velikog odjeka; taj odjek nije pozitivan. Prvi put se deo Vojske, jedna njena institucija, ovako oglašava.

Iz razgovora sa Domazetovićem i Dragojevićem video sam da taj problem postoji. General Dragojević je vrlo nezadovoljan ponašanjem i aktivnošću predsednika Panića; njegovo stupanje na izbornu političku scenu njih je neposredno izazvalo da tako reaguju. Ja tu stvar nisam iskonstruisao.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je zamena teze. Mislim da je javnost bila izazvana prisustvom strane grupe u Vladi, a ne kandidaturom bilo koga za bilo kakvu funkciju. To je mnogo ozbiljnija stvar nego nečija kandidatura.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Svakako! Ja to ne odvajam, ali verovatno je ovo važnije.

RADOVAN RADINOVIĆ:

Pošto sam ja član Kolegijuma koji se ogradio, rekao bih o tome pet rečenica. To je izazvalo političke štete. Ali, mislim da to nema nikakvog uticaja na odnos između

Ministarstva i Generalštaba. Generalštab se, uostalom, i ogradio od tog našeg saopštenja, tako da se nije eksponirao na političkoj sceni.

Mi smo predsedniku Paniću u radu koji se održavaju svakog petak, više puta ukazali da njegova takva istupanja utiču da se politički. Mi smo ga molili da to ne radi.

Pošto je Ministarstvo odbrane hijerarhično, a na vrhu je Vrhovni savet odbrane, ta njegova aktivnost je počela da ugrožava hijerarhijski sistem. Mislim da ugrožava nas kao profesionalce. Ako on kaže da Vrhovne komande da je "on niko i ništa", ja se moram ograditi. To je sistem koji mora funkcionisati bez obzirasci stranačka opredeljenja. Jedini naš motiv da istupio, bio je taj. Da li je to politički ispravno ili ne, to je stvar proceniti.

Tu nije ništa drugo u pitanju, to nije odbijanje poslušnosti njemu, nego zamolnica da ne radi to kao ministar odbrane, jer mislim da to ne može da radi kao ministar odbrane; ali, to može raditi kao Milan Panić. Molili smo ga da odredi ko će ga zamenjivati na toj funkciji dok traju izbori, kako ne bi ugrozio našu političku neutralnost u izbornoj aktivnosti.

ŽIVOTA PANIĆ.

Njemu je rečeno da vojsku ne meša u predizborne aktivnosti ako se kandiduje.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Vojsku i ne može niko da meša u predizborne aktivnosti.

Ako je nešto za ovaj Savet odbrane zabrinjavajuće, to je to na što je i javnost obratila pažnju i ministri koji su podneli ostavke i to pre njegove kandidature, to je prisustvo strane grupe koja se tretira kao "vlada" u Vladi, što sigurno ugrožava odgovarajuće bezbednosne funkcije u zemlji. A njegova kandidatura je stvar koja nema taj značaj; u odnosu

na tu činjenicu ona je potpuno marginalna. Ne vidim zašto treba da se bavimo marginalnom činjenicom, a da se ne bavimo glavnom činjenicom? To je jasna stvar.

Kada sam pročitao stav Kolegijum, shvatio sam da se to odnosi na ukupnu situaciju kandidaturu. Vrlo važno što se kandidovao; kandiđ kapetan Dragan, Jezda itd. Svako ima pravo da se

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, da ne trošimo vreme. Ovo što je rekao Radinović, to je u motivu ono što je i moj motiv bio. Razume se, Vi ste potpuno u pravu da je ova motivacija koju sam predložio za dnevni red uska, i sigurno je treba proširiti sa drugom stranom stvari - pitanje njegove dužnosti je vezano za karakter njegove funkcije koje vrši, tj. ono što sam rekao u Generalštabu pre tri meseca: u njegovoj kancelariji je jedan službenički aparat gde nisu naši državljani niti su nama odgovorni ljudi. Ja sam na to skretao pažnju i to je Generalštabu poznato.

Ako smatrate da o ovome ne treba da raspravljamo, ja sam sebi dao to pravo u funkciji na kojoj jesam, da mu predložim da se povuče.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Molim vas, da se razumemo - ne bih želeo da učestvujem ni u čemu što ima veze sa izbornim aktivnostima za predsednika Republike Srbije.

DOBRICA ĆOSIĆ:

To Vas ne pogadja; što se to vas tiče?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ali, ja neću da se mešam kako teku izborne aktivnosti za predsednika Republike Srbije. Ja sam predsednik Republike Srbije i kandidat sam za predsednika Republike Srbije; ni na kakav način u okviru Vrhovnog saveta neću da raspravljam

bilo čiju kandidaturu za predsednika Republike.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, ne morate da raspravljate stvari da sačuvate svoju autonomiju neutralnosti, ali ja sam suprotnog mišljenja: smatram o tome nije suvišan, što je i general Radinović. Ako većina od vas smatra da ne treba o tome više mi ćemo ovo kao tačku dnevnog reda eliminisati?

MOMIR BULATOVIĆ:

S obzirom da se rasprava vodi o utvrdjivanju dnevnog reda, slažem se da je ovo preuska formulacija. Mislim da bi bilo korisno da pod drugom tačkom razmotrimo u Ministarstvu odbrane i Generalštabu Vojske Jugoslavije u odnosu na predizborne aktivnosti i previranja koja su donela mnogo čega novog. Dakle, to ne treba vezivati samo uz ovaj pojedinačan slučaj, ali će i sam taj pojedinačan slučaj biti predmet naše pažnje.

ŽIVOTA PANIĆ:

Okolo stanja u Ministarstvu odbrane i Generalštabu danas ne bi mogli da raspravljamo.

Predložio bih vam da izvršimo pripreme temeljite za to, da vas upoznamo sa tim stvarima argumentovano.

MOMIR BULATOVIĆ:

Da pojasnim suštinu svog predloga. Ja nisam hteo da ulazim u analizu, ali sam mislio na stanje u odnosu na sadašnja politička previranja gde bismo mogli da utvrdimo nekoliko elementarnih principa: da Vojska Jugoslavije mora biti izvan političkih previranja; da se sa njom ne sme manipulirati i podređivati bilo kojem programu, političkoj ličnosti itd. Mislio sam da na taj način odlukama Saveta odbrane olakšamo poziciju Vojske Jugoslavije; ne mislim da ulazimo u to - ko je za jednu ličnost, a ko za drugu. Ipak, nelogična je situacija

da ministar odbrane, koji je istovremeno i predsednik Vlade, bude kandidat. Stanje u Ministarstvu odbrane nema nikakve veze sa Savetom odbrane, nego sa Vladom; na taj način ulazi u niz protivrečnih i paralelnih aktivnosti od koje ima neku političku posledicu.

Mislim da bi bilo dobro da osnažimo ne principe: mjesto, položaj i uloga Vojske Jugoslavije našem razmatranju.

Ja sam sklon Vašem predlogu (obraća se ministru Đosiću); možda bi se moglo sugerisati premijeru da napusti to mjesto, imenuje vršiocu dužnosti i smanji ulogu koje postoje u javnosti.

DOBRICA ĐOSIĆ:

Ja sam ga pre nekoliko dana pozvao i rekao sam mu da je neophodno da to učini; da ne sme ni u kom slučaju da uvlači - a on je sklon olakim izjavama i inače - Vojsku u politizaciju koja nije, po mom mišljenju, ustavna, a ni građanski načelna.

No, dobro, neću više ni na čemu da insistiram. Vi imate svoju raspravu o tome; ustalom, dali ste jednu izjavu (obraća se generalu Paniću). Ja sam razgovarao sa generalom Domazetovićem.

ŽIVOTA PANIĆ.

Mi smo to Vama poslali!

DOBRICA ĐOSIĆ:

Poslali ste mi; upozorili ste me na to. To je bio neposredan povod da odmah s njim razgovaram.

Dakle, predlažem da ovu tačku dnevnog reda preformulišemo, na primer:

Vrhovni savet odbrane potvrđuje ili osnažuje ustavni princip nemešanja Vojske Jugoslavije u izbornu kampanju, odnosno u aktuelnu politizaciju.

O tome ne mora da bude nikakva rasprava, ako za to nemamo povoda; ali, ako damo saopštenje sa ovog sastanka,

mislím da je korisno da se to kaže, da se to ponovi.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Uopšte, pitanje odnosa Saveta o izborima, mislim da Savet odbrane nema potrebe rima. Jer, ja ne vidim da je ugrožena Vojska ni kampanjom. Oni kao građani glasaju, a nemamo je ot ome da se neko u Vojsci deli oko izbora i u pitanje borbena spremnost armije zbog toga što onaj kandiduje.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ali, treba reći da je Vojska depolitizovana, partizovana itd. Jutros sam čuo izjavu Rakića; ona stvara razdor - napada Ministarstvo, brani Generalštab, hoće da smenjuje generale itd.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To nisu njihova ovlašćenja.

ŽIVOTA PANIĆ:

Nisu, ali on daje javno takve izjave.

DOBRICA ĆOSIĆ:

To uznemirava ljude, to ljude pogadja.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Savet jedino može da osudi izjave ličnosti i članova Vlade koje se na bilo kakav način mešaju u vojna pitanja koja im ne pripadaju, a koja su u isključivoj nadležnosti Vrhovnog saveta odbrane.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja se sa tim slažem.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, rasprava o ovoj tački je završena.
Pukovnik Krivošija će naći adekvatno

Dobro, da vidimo da li ima drugih
izmenu ili dopunu dnevnog reda? (Nema).

Dobro, prelazimo na prvu tačku dnevnog

1. PRIPREMA VOJSKE JUGOSLAVIJE PRED PRETNOM
VOJNE INTERVENCIJE U BOSNI I HERCEGOVINI,
AGRESIJI HRVATSKE NA REPUBLIKU SRPSKA KRAJINA
I MOGUĆOJ ALBANSKOJ SECESIONISTIČKOJ POBUNI
NA KOSOVU

Smatram da ovom forumu ne treba da dajem obrazlo-
ženje zašto sam predložio raspravu o ovom ozbiljnom političkom,
nacionalnom i državnom problemu koji čini suštinu naše odgovor-
nosti, a to je briga za odbranu zemlje.

Koliko ja shvatam karakter naše Vojske i karakter
funkcionisanja sistema narodne odbrane, sama vojska na svetu,
samim tim i naša, ima i treba da ima jedan promišljen sistem
odbrane sa neophodnim procenama i imaginacijom za eventualne
opasnosti koje prete zemlji.

U poslednje vreme čitamo iz izveštaja koje dobijamo,
iz obaveštajne sfere, i inače, da se ovoj zemlji izgovaraju
veoma teške pretnje sa svih strana. One su, razume se, i u
sferi jednog tradicionalnog medijskog političkog pritiska
koji se vrši od raspada Jugoslavije i istovremeno sa raspadom
Jugoslavije; on se pojačava sadašnjom našom izbornom kampanjom.
Ali, imamo i novih momenata u sistemu i talasima pritisaka
koji nas upozoravaju na neophodnu opreznost i odgovarajuću
pripremu za sva moguća zbivanja koja su vezana za našu nezavis-
nost i našu slobodu.

Ako vas interesuje moje lično mišljenje, mene najviše zabrinjava mogućnost islamske internacionalizacije bosanskog bojišta; vrlo me brine Konferencija o Ženevi i na obaveštenja koja sam primio i koja primam u Vensu. Takodje, zabrinjavaju neprestane kombinacije NATO-a; neke ozbiljne pojave u Mađarskoj, vezane upotrebe njihovih aerodroma i specijalnih snaga Saveta bezbednosti za novu rezoluciju o Bosni o čemu me je jutros ministar Djukić obavestio. Rezolucija pored ostalog, predviđa energično vojno vatreno dejstvo svaku letilicu. Potom, imamo Edinburg, imamo sastanke Evropske zajednice koji su nabijeni pretnjama, koje ne uzimam sve krajnje realnim i ostvarivim, jer imamo, isto tako, znakova da su naši neprijatelji, faktori Evropske zajednice i Saveta bezbednosti ambivalentni u stavovima; imamo mnogo razloga da računamo na racionalan odnos prema nama; i imamo pravo da verujemo da ta intervencija nije realna. Ali, duboko sam uveren da jedna ozbiljna država mora da sa punom ozbiljnošću da primi ovakve pretnje i da na njih treba da odgovori odgovarajućim pripremama.

Molim vas da o tome u ovako kompetentnom forumu porazgovaramo, čujemo mišljenja i zauzmemo stavove.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi imamo bezbroj mogućnosti koje nam se predočavaju, u kojima nam se pretilo i koje teorijski mogu dolaziti u obzir kao nekakva vrsta vojne intervencije prema našoj zemlji. Mislím da treba stalno da pravimo svoje procene i analize o verovatnoći događanja neke razvijene i ograničene vojne intervencije i sigurno da nam to daje jasniju sliku i pretpostavke za naše postupke. Ali, to je uvek sporno, jer mi nemamo dovoljno elemenata, a nemaju ih čak ni oni u ovom trenutku, jer neku odluku nisu još uvek doneli, da bismo mogli da pretpostavljamo kako će taj razvoj događaja teći.

Medjutim, ono što nije sporno, to je da iz svega toga zajedno, ma kako bilo nedefinisano, treba da izvučemo samo

jedan zaključak - o što boljoj i što bržoj dinamici dobre pripremljenosti naših oružanih snaga za svaku eventualnost. Prema tome, to je onaj element koji nije sporan - šta će biti ako bude - stvar je profesionalni enerški štapa, razvijanja tih varijanti, ali, nema razlika u pripremi ako ta Vojska nije u celini dobro organizovana, dobro "uvezana", dobro organizovana i spremna na okolnostima i mogućnostima na odgovarajući način.

Prema tome, težište našeg bavljenja treba da bude na stvaranju uslova za pripremljenost naše za svaku eventualnu opasnost spolja. Čini mi se da smo to i činili od samog početka - jedina obaveza i pravo angažovanja vojske je suprotstavljanje eventualnom ugrožavanju spolja. Vojska se ne bavi unutrašnjim stvarima; ona ima jedino funkciju da brani zemlju. Prema tome, za tu opasnost spolja ona treba da bude što bolje pripremljena. Mi, na žalost, vidimo da se kompetentni organi, pre svega, u Vladi uglavnom bave zamajavanjem vojske, pričanjem samo o pitanjima penzija, stanova i plata, a nikako o pitanjima razvoja oružanih snaga, tehničkog opremanja i drugih stvari, što je prioritetan zadatak u ovoj situaciji. Ne potcenjujem ja ni ove druge stvari koje znače svakodnevni život vojske i njenih pripadnika, ali sigurno na njima ne može biti težište našeg bavljenja, a pogotovo ne bavljenja Vrhovnog saveta odbrane.

Prema tome, kada je reč o prvoj tački dnevnog reda, mi bismo trebali da ne trošimo mnogo vremena na sve moguće pretpostavke šta se može desiti i na kakav način može naša zemlja biti ugrožena, već pre svega da se bavimo stvarnom pripremljenosti vojske i da vidimo koje su to mere koje možemo preduzimati da vojska takvu eventualnu opasnost dočeka u boljem, a ne u gorem stanju. To je mislim jedini prilaz koji je u ovom momentu bitan.

Ako imamo dobru, spremnu i sposobnu vojsku s dobrom podrškom, onda ona uvek može da reaguje na sve eventualije.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam s Vama potpuno saglasan u načelu. Međutim, mislim da to načelo koje je apsolutno nesporno nije dovoljno. Ono se mora proširiti pitanjima i odgovorima na pitanja, opasnosti, okolnosti ili zbivanja.

Juče sam saznao u Štabu I armije da na granici slavonskog dela Krajine 130 hrvatskih vojnika za borbena dejstva; imamo podatak da škole u Hrvatskoj idu na vaju školsku godinu do kraja marta; imamo unutrašnju informaciju Hrvatske koja izrazito pokazuje da su oni spremni da u skladu sa svojom administrativnom podelom svaku srpsku autonomiju; izjave Butrosa Galija da povuče "plave šlemove" iz Hrvatske.

To su sve činjenice koje nam ukazuju da je moguća vojna intervencija Hrvatske na Republiku Srpsku Krajina. Mi o tom pitanju moramo da imamo stav: hoćemo li mi ratovati za Republiku Srpsku Krajinu, možemo li da ratujemo i procena ishoda tog rata. Mislim da Savet odbrane o tome mora da ima stav; bar ja, nalazeći se na dužnosti na kojoj se nalazim, to moram da znam. To je jasno.

Takođe, moramo odgovoriti - kako će postupati Vojska Jugoslavije u slučaju intervencije vojne u Bosni i Hercegovini: hoćemo li ratovati za Republiku Srpsku, ili ćemo pustiti da tuku i ubijaju?

Imamo treće pitanje: mogućnost pobune na Kosovu, mogućnost albanske, turske intervencije. Koliko smo spremni, koje su naše realne snage da se odbranimo?

To su pravi, suštinski motivi koji su me podstakli da vam predložim ovakav razgovor.

Mislim da nas trojica koji smo politički odgovorni ne možemo mirno da spavamo, ako nemamo veoma jasan stav Vojske po ovim pitanjima, stav Generalštaba, razradjen taktički i strateški. Vi dobro znate da u sistemu odbrane Vojska ima razradjene strateške, taktičke i druge sisteme odbrane, ima određene potencijale za odbranu, a ja o tome ne znam; ako sam neobavešten zbog svoje nedovoljne radoznalosti ili savesnog nevršenja svoje dužnosti, želim da saznam da li je naš Generalštab

spreman i da li ima odgovore na ova pitanja? O tome je reč.

ŽIVOTA PANIĆ:

Što se tiče procene, ona je procenjena i jednodana je ovakva, sutra dan nešto blaža, prekosutra...

Naše procene se ne zasnivaju na i novinskih agencija, nego na saznanjima koja dolaze od naših obaveštajnih službi. Pred moj polazak na ovu misiju sam naredio i ugradili smo neke naše dobre obaveštajne naše preduzeća koja se nalaze u inostranstvu, i već su da dolaze malo kvalitetniji podaci, bolji podaci.

O toj proceni ne bih govorio, već bih svakom članu Vrhovnog saveta ostavio ovaj materijal o proceni.

Kako bih šta predložimo u slučaju da dodje do agresije na Republiku Srpsku Krajinu, Republiku Srpsku, na Sandžak, Kosovo itd.

Mi smo planirali da Vrhovni savet odbrane dodje i pogleda ratni plan i Vi kao Vrhovni komandant (obraća se predsedniku Čosiću) da ga odobrite i potpišete. To će biti u toku ove sedmice.

Prema tome, vas trojica, kao najodgovorniji ljudi za ova pitanja u zemlji, bićete upoznati do detalja; posle toga ćete to potpisati i to onda važi.

DOBRICA ČOSIĆ:

Imate li vi tu odgovore na sva tri pitanja?

ŽIVOTA PANIĆ:

Imamo.

DOBRICA ČOSIĆ:

Hoće li Generalštab da nam da stavove o našim potencijalima, o našim realnim izgledima u toj borbi?

ŽIVOTA PANIĆ:

Daćemo sve, imamo sve.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Vrlo dobro!

ŽIVOTA PANIĆ:

Tu su procene; zna se kakve su nam po svim tim pitanjima; kakve su nam rezerve itd.

Ne bih sada govorio o spoljnjem frontu, jer je manjeviše poznato.

Planirali smo da Vojska Jugoslavije bude 120 hiljada; to je vrhovno rukovodstvo odobrilo. Trenutno popunjeni smo sa 82 hiljade. U cilju poboljšanja mirnodopopune i dovodjenja na nivo koji obezbeđuje izvršenje svih zadatka, imamo sada iz rezerve 13 hiljada ljudi koje plaćamo da bismo obezbedili borbenu gotovost Vojske Jugoslavije. Zbog slabog interesa za vojni poziv, primljeno je samo 5700 vojnika po ugovoru, a predvideli smo 24 hiljade.

Ratna armija broji 600 hiljada ljudi, a popuna je izvršena 95%; znači, napravljeni su mobilizacijski planovi.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da li su tu i nacionalne manjine?

ŽIVOTA PANIĆ:

Da, bez Šiptara.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ima li Madjara?

ŽIVOTA PANIĆ:

Madjari se bore odlično. Ja nemam nijedan primer Madjara koji se loše borio; borili su se bolje nego Srbi - nisu bežali s fronta; ginuli su kao snoplje; ono što je pobešlo - pobešlo je.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Čuli ste juče komandanta Novosadskog korpusa? (obraća se generalu Poliću).

General Biorčević je juče Predsedništvu saopštio da nema nijednog Mađjara koji je zainteresovan da se odazove na mobilizaciju.

To nije tačna informacija!

Sada možemo da odemo u Bačku Topo. brigadu; brigada bi bila popunjena 90%, a 73% su Mađari u tom prostoru. Ja sam 9 godina službovao u Vojvodini, sam bio načelnik korpusa i komandant korpusa. Bio sam I armije koja je vodila borbu na tim prostorima. Oni su upali sa mađjarske teritorije - uglavnom su Mađjari stradali su i odbili napad Hrvata sa mađjarske teritorije.

Molio bih da se ovo dalje ne snima, jer ću vam dati kompletan materijal.

(Sednica nije snimana 10 minuta).

Dobro, ko želi da govori po ovoj temi?

Gospodo generali, da li imate razloda da li još nešto kažete šire od ovoga što je načelnik Generalštaba saopštio?

Ja podržavam sve što je general Panić rekao; samo bih nešto pokušao da izoštrim.

Naša vojska je dimenzionisana i naši resursi su takvi da možemo uspešno da sprečimo secesiju; da porazimo svaku susednu zemlju u lokalnom ratu i da imamo neophodne uslove za vođenje dugotrajnog rata, ako nam takav rat bude nametnut, i to rat na našem prostoru. Takav rat bi podrazumevao ogromne gubitke, ali ako bi bili prisiljeni na njega, morali bismo ga voditi. S obzirom da bi nam rat bio nametnut sa distance, budući da su naše mogućnosti, prvo, preživljavanja toga

udara, a naročito uzvratnog udara, ograničene - mi sve moramo preduzeti da nam taj rat ne bude nametnut - treba da definišemo naš stav prema eventualnoj intervenciji Hrvatske u Krajinama i eventualnoj intervenciji u Republici Srpskoj. Izvesno je da se Vojska Republike Srpske i srpski narod u Bosni ne suprotstaviti multinacionalnim snagama; ali, to nama smeo biti razlog da odmah stupimo u rat, jer bi to nametnut nama, iz kojeg bi teško mogli izaći, od bi bio na našu štetu.

To su neke činjenice koje Vrhovni savet o treba da ima u vidu; siguran sam da to imate u vidu kada definišemo naš stav prema primeni vojne sile na prostorin SRJ.

Mislim da je najviši nacionalni interes srpskog naroda sada da se očuva ovaj deo koji je ostao u okvirima g de SRJ.

RADE POLIĆ:

Gospodine predsedniče, ono što je najznačajnije razradjeno gospodin general je izložio. Ja bih samo rekao par rečenica.

Mi imamo razradjene sve procene mogućeg ugrožavanja bezbednosti naše zemlje po različitim situacijama i slučajevima. Za takve procene na našoj teritoriji su razradjeni svi planovi za sve varijante.

Medjutim, nemamo razradjene planove za upotrebu naših oružanih snaga SRJ na prostoru Bosne i Hercegovine i Krajine, ukoliko bi se tu angažovali. Mogli bismo razraditi posebnu varijantu angažovanja dela snaga na tom prostoru, ukoliko se donese politička odluka i naredi Vojsci da može da interveniše tamo.

RISTO MATOVIĆ:

Gospodine predsedniče, možda bi trebalo razmišljati i o sadašnjoj pomoći narodima u Republici Srpskoj i Republici Srpska Krajina. Kao kadrovik, imam velikih problema

u pogledu odziva ljudi u Republiku Srpsku - odziv starešina, koje su im tamo neophodne. Tamo do zločina i nedelja koji se prave u Bosni i Hercegovini od strane Srba proizla iz slabe organizovane vojske i zbog nedostatka starešina, pa poje ci proglašavaju za vojvode, četničke komandante i slično. Ponašanjem prave to što prave.

Zato, mislim da dobrovoljnost, koja se u pogledu upućivanja starešina na te prostore, treba da bude.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Imate li podatke o broju dobrovoljaca?

RISTO MATOVIĆ:

Ja govorim o odzivu starešina u Vojski Jugoslavije sa tih prostora.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Hercegovina se žali na slabu popunjenost; zabrinjavajuće je slab odziv Hercegovaca.

RISTO MATOVIĆ:

Oko 1800 starešina se nalazi na tom prostoru: iz bivše JNA. Jedan deo tih starešina su, u stvari, sadašnji dobrovoljci - njih nekoliko stotina, a ostali su se zatekli, odnosno izjasnili su se o razdvajanju JNA na Vojsku Jugoslavije i na Vojsku Republike Srpske; najveći broj je upravo u reonu Banja Luke. Dok su oni tamo sa starešinama popunjeni preko 80%, dotle u istočnobosanskom korpusu imamo brigada u kojima su rezervne starešine komandiri i komandanti, recimo, rezervni vodnici.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Koliko imamo generala iz bivše JNA u Bosni i Hercegovini?

RISTO MATOVIĆ:

Dvojicu, osim Mladića. U RSK imamo trojicu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi moramo da razmatramo celinu stvari. Ne može se celina stvari razmatrati, ako se u analizu ne uzmi i pitanje "pete kolone" u našoj zemlji na čelu sa se ezrima je da i stranom grupom koja je, očigledno, na strani ka ožić mogao himanske koalicije i snaga koje tu "petu kolonu" mima palno i direktno da podržavaju.

Prema tome, da mi govorimo o našim. o tome šta će se dogoditi, a da ne govorimo šta nam je "krovom", bilo bi krajnje neodgovorno i naivno. To je koje ozbiljno mora da se uzme u analizu.

Drugo, svako pitanje koje se tiče bezbednosti naše obaveze i odgovornosti da pomognemo Republici Srpska Kijina i Republici Srpskoj, moralo bi da prethodno ima vrlo temeljnu konsultaciju sa rukovodstvom i jedne i druge republike; da mi s ove strane ne procenjujemo sve njihove procene bez njih i da vidimo u kom pogledu i kako najbolje oni mogu od nas da očekuju odgovarajuću pomoć.

Prema tome, ta dva aspekta bi morali da uzmemo u obzir za celinu pitanja. Mi ne možemo ta pitanja da raspravljamo samo od elemenata kojima u ovom trenutku raspolazemo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Potpuno ste u pravu. Ali, ja sam smatrao da danas treba da raspravljamo o odbrani države koju predstavljamo, zauzimanju generalnih stavova političkog i vojnog vodjstva SRJ.

Mislio sam da vam posebno predložim hitne razgovore sa političkim vodjstvima i RSK i Republike Srpske.

Vaša primedba (obraća se Miloševiću) je umesna - da moramo da razmatramo i unutrašnje neprijateljske snage. Pored lokacije i ove identifikacije koju ste Vi dali (obraća se Miloševiću), molim vas da tome pridružimo razmatranje stanja političkih stranaka koje su potencijalno "petokolonaške".

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

I na njih mislim - one su uvezane sa ovim.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nisu sve uvezane. Treba da dokažemo obaveštajno koliko je s kim uvezan. Ali, mi moramo vrlo dobro znati našu unutrašnje političke kolaboracionističke i "petokolonske" snage koje nisu male i skromne. To treba da vidimo.

ŽIVOTA PANIĆ:

Slazem se; mi možemo samo jedan da dam

DOBRICA ĆOSIĆ:

To, doista, moramo da izučimo; ako nismo danas spremni za taj razgovor, a nemamo te materijale, da damo našoj obaveštajnoj službi za to; ne znam koji je drugi put, osim naših javnih procena koje nisu dovoljne za temeljitu analizu; da bude argument u odluci ovakvog vojnog i odbrambenog karaktera. Dakle, da damo nalog obaveštajnim službama da to prouče i da to što hitnije dostave.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kada je reč o kontaktima sa jednom i drugom srpskom republikom, da ne razgovaramo o "C" dok im ne pomognemo oko "A" i "B".

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Treba da vidimo šta im možemo pomoći u onome što im je najpotrebnije i šta traže od sredstava, tehnike itd. i šta im je moguće pomoći oko tih njihovih stalnih zahteva da otkažemo gostoprimstvo vojnim obveznicima kojih ovde među izbeglicama ima nekoliko desetina hiljada, i koji bi na svaki način morali da se vrate na teritoriju da brane svoje domove, pre nego što to neko drugi učini.

Prema tome, to su sve stvari koje su itekako njima potrebne.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro.

Predlažem da nas trojica pozovemo vodjstva ove republike, čim se Karadžić vrati iz Ženeve; da temeljito s njima porazgovaramo, da vidimo njihove potrebe, da vidimo naše procene, da čujemo sve te zahteve.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nas trojica, i Žika; on je neophodan.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Gospoda generali znaju - koliko sam ja obavešten^{og} a i vi ste obavešteni - da činimo, doista, sve što možemo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Vidite, ja nisam siguran da sve činimo. Na primer, održavanje velike tehnike u Krajini je, na neki način, njima stavljeno na teret, a oni za to nemaju dovoljno sposobnosti. Nešto im pomažete.

ŽIVOTA PANIĆ:

Šaljemo sve.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Drugo, oni tamo nemaju čak ni odgovarajuću količinu goriva.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni imaju 20 hiljada litara - to je moj poslednji podatak.

DOBRICA ĆOSIĆ:

I ja imam taj podatak.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Šta je to 20 hiljada litara?

ŽIVOTA PANIĆ.

Oni mogu da imaju nafte kolikogod hoće, jer Bosna i Hercegovina nije zatvorena za nabavku nafte. Oni mogu Dunavom iz Mađarske da uvezu ogromne količine nafte. A pitanju su pare.

Gospodine predsedniče, mi ne smemo više na rezerve, koje su 40% u pojedinim artiklima, da dajemo bez municije. Molim da se daju pare da u fabrikujemo i za njih municiju. Rekao sam Vam da smo dužni 4 r dinara "Krušiku" u Valjevu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da ne idemo po tim detaljima. Vi biste morali da napravite budžet potreba materijalnog osposobljavanja vojske koji mora da pokrije sve. Mi govorimo o odbrani, a ne obezbedimo tehnička sredstva, municiju, materijalna sredstva itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi već radimo na tome; neke mere smo već preduzeli; neke pare će da dodju i da to ublažimo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Momire, šta Vi mislite?

MOMIR BULATOVIĆ:

Naravno, mi ne možemo predviđjati kako će se odvijati međunarodna situacija, ali jedna stvar je sasvim izvesna. Taj negativan trend u odnosu na nas i u odnosu na Republiku Srpsku Krajinu i Republiku Srpsku sasvim je izvesan. Do juče smo se se pitali i dvoumili hoće li ići ili neće; ali sada su te informacije o vojnim udarima, u početku ograničenim, sve bliže Savjetu bezbjednosti.

Uvažavam ono što je rekao naš Predsjednik, a to je jačanje islamskog faktora, koji "žari i pali" po svijetu i kupuje sve moguće političare. No, da ne pričamo o onome što svi znamo.

Ne mogu da se otmem utisku, na osnovu stanja i informacija koje imam, da možda malo precenjujemo našu borbenu gotovost. Mislim da smo u nekim oblastima lošiji nego što to na papiru izgleda.

Da li je u ovih 600 hiljada s kjoima raspolazemo i onih 200 i nešto hiljada protiv kojih vodimo krivič. ratne pak zbog neodazivanja na mobilizacijske pozive? - ostalo - po procjenama Vojske - odraziti na stanje borbe. - prema prau odnosu na mobilizaciju i ukupne političke situacije kod nas

Što se tiče II armije, informisan sam sa najmjerodavnijeg mjesta da ta armija postoji samo na papiru. Što se tiče stanja u Ratnoj mornarici, znam da su ti planovi borbenog razvoja i gotovosti potpuno nerealni. Recimo, na papiru imate 6 hiljada ljudi, a na tom području ne možete da prikupite ni treći dio toga.

Ovo ne govorim iz loše namjere, nego baš s obzirom na dramatičnost trenutka. Mi moramo dobijati informacije koje su realne, jer se prema njima moramo samjeravati. Ne znam, da li bi bilo, uopšte, potrebno da oko toga povedemo raspravu, ali što se tiče informacije, stanja, tehničke opremljenosti, političke spremnosti da se ljudi odazovu na mobilizaciju, u II armiji je stanje veoma zabrinjavajuće.

Sve ovo kažem samo da bismo realnije procjenili naše snage.

Iz ovog izvještaja generala Panića sasvim je jasno da mi dimenzioniranjem Vojske Jugoslavije u odnosu i na ove kapacitete ne možemo da ratujemo van naše teritorije; u ovom sadašnjem trenutku ne možemo, što je jedna od najznačajnijih političkih činjenica koje treba da imamo u vidu.

Mislim da bismo prilikom našeg skorašnjeg susreta morali da dobijemo sa najmjerodavnijeg mogućeg mjesta iz Generalštaba informaciju i procjenu - šta, u stvari, znači "krajnja nužda"? Krajnja nužda bi bilo nešto što bi prijetilo uništenju našeg naroda koji je ostao izvan granica SRJ; ali, čini mi se da i taj slučaj "krajnje nužde" može da potpadne pod ovu dilemu: da li ćemo i u toj krajnjoj nuždi imati dovoljno

sngae i mogućnosti da to uradimo.

Ako sam dobro shvatio ove stručne sugestije, mi bismo u trenutku te najnepovoljnije varijante, znači, jedne opšte agresije Hrvatske na Republiku Srpsku Krajinu i eventualno pojačavanje međunarodne intervencije na Republiku Srpsku, morali da djelujemo na ovaj način koji je ovdje s znači, diplomatski, pomoć, slanje dobrovoljaca i

Medjutim, insistiram da se u razmatranju medjuvrijeme koje će dodatno opteretiti tu situaciju; + či da ćemo sa tog područja imati ogroman talas izbjeglica. će prijeći na ovo naše područje, što će automatski usložiti već ionako složenu situaciju na koju smo sami sebi skrenuli pažnju; veliki je broj ljudi izbjeglica sa tog područja i veliki broj ljudi treba puškom da natjeramo odavde i da uzmu tamo pušku u ruke. Tu sreće nema, to svi znamo.

S druge strane, ukazujem i na sljedeću međjuzavisnost: svaki dokazani slučaj nasilnog otkazivanja gostoprimstva izbjeglicama će nam ukinuti pomoć međunarodnih humanitarnih organizacija i suočićemo se sa činjenicom da na prostoru SRJ 700 hiljada izbjeglica sada, a u toj varijanti i mnogo više, nećemo moći da izdržavamo zahvaljujući pomoći humanitarnih organizacija. Po njihovim pravilima - dokažite jedan slučaj da je neko nasilno deportovan i vraćen tamo, nemate više pravo na pomoć.

U odnosu na sve istorijske i državne dileme koje nas okružuju, krajnje pojednostavljeno, ključ za rješenje je u rukama bosanskih Srba. Mislím da moramo veoma intenzivno, otvoreno, drugarski, bratski - kakogod hoćete - da razgovaramo s tim ljudima. Ja sam prije neki dan kada sam razgovarao sa našim predsjednikom, zaista, izrazio svoje neshvatanje - ne znam kakav je dalje smisao vojnih operacija u Bosni i Hercegovini.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne znaju ni oni. Meni Radovan kaže da ne zna što su uzeli Jajce, i to muslimanski grad koji nikako neće

moći da zadrže. Zašto i jedan čovek da pogine za Jajce?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Zašto ratuju za Maglaj, Goražde itd.?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

ugerisan:

Zato su sada i formirali Vrhovnu...
to stavili pod kontrolu. Oni čine dva zla: prvo, ^{iz}uzme i
što će sigurno morati da napuste, jer im nikako ne pr: o zna-
a i oni znaju da im ne pripada; druga, stiskaju Musliman^a koje
sabijaju ih na manji prostor - znači, veća je reakcija preⁱ
njima. Po toj osnovi mogu očekivati nove gubitke.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Vrlo je važno što ste to rekli (obraća se Milo-
ševiću); vrlo sam spokojan što smo saglasni; jer, oni nepre-
stano računaju na Vašu političku podršku. Ja svake nedelje
razgovaram s njima - razume se, neće bukvalno da kažu - ali
stalno tvrde da imaju podršku u Srbiji za takvu politiku.

SLBOODAN MILOŠEVIĆ:

Nemaju. To čak nije ni Karadžićeva politika.

ŽIVOTA PANIĆ:

Nije njegova politika kada je ovde.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Tačno! Koliko smo ga puta savetovali za Saraje-
vo. No, ostavićemo to pitanje za kasnije.

Momire, nastavite!

MOMIR BULATOVIĆ:

Mislim da je stvar suviše ozbiljna i da suviše
dugo traje. Kada o tim stvarima ovdje generalno raspravljamo
svi se slažemo; ali, danas smo došli u situaciju da zbog
tih svima nama nerazumljivih operacija, prvo, Srbi u Bosni

imaju velike žrtve; drugo, ne mogu da zaštite etnički nesporne teritorije; treće, dopunski destabilizuju unutrašnju političku situaciju u SRJ, jer se proglašavamo za izdajnike; četvrto, stavljaju nas u poziciju da se jednostavno sada pripremamo za rat.

Ako uspijemo da odlučno i zajedničkim našim naporima stanemo na kraj takvoj nerazumnoj političkoj mandamo imati stabilniju situaciju i u Republici Srpska; jer mislim da će ključ za to rješenje biti kod bosanskih Srba.

Nešto bih rekao oko Kosova. Kada budemo uskoro imali prilike opširnije o tome da raspravljamo, molio bih da se u pripremi toga uzme jedna moja sugestija. Mislim da se secesionizam na Kosovu i eventualni secesionizam u Sandžaku mora posmatrati i sa jednog političkog, ne samo sa vojnog stanovišta. Jer, ukoliko idemo sa onom logikom da ćemo aktivirati naše vojničke potencijale i pregaziti te secesioniste, moramo računati sa činjenicom da je takav utisak stvoren u međunarodnoj javnosti, a posebno da Amerika vrši snažan pritisak preko Kosova, suočićemo se opet sa "vukovarskim sindromom", ne u smislu da će vojne operacije mnogo trajati, ali da ćete imati stalno prisutne novinare, posmatrače, laži koje će se plesti sa tog područja.

Prema tome, možda bi trebalo u naše strateške planove unijeti varijantu apsolutne odlučnosti da se taj prostor štiti i zaštititi. Ali, da se vojne operacije prilagode promijenjenim uslovima ratovanja. Trebalo bi malo izanalizirati objektivno drugačije ponašanje ruske vojske u sličnim situacijama u odnosu na naše dosadašnje postupanje i na našu vojsku koja je bila u ratovima u Sloveniji, Hrvatskoj, prvo - zatečena, a onda isprovocirana na masovna razaranja i uništenja koja su stvorila kontraefekte.

Trebalo bi razraditi neki plan; da pokušamo da uz prvo borbeno vozilo bude i televizijska kamera; da se kranje oprezno i postupno - ne ulazim u pitanje odlučnosti i spremnosti da se taj prostor i teritorija zaštititi, ali da izbjegnemo da nam se na ovom primjeru može potpaliti unutrašnji

fitilj koji je sada trenutno najosetljiviji i na Kosovu i u Sandžaku.

Znači, možda bi bilo dobro - srećom još nemamo relativno snažnih i brzih povoda - da osmislimo kakva bi to bila naša intervencija, jer tamo imamo respektivno i vo i političke snage na Kosovu; da vidimo kako se može i ti intervencija uz što manje žrtava i što manje ra az što veću pozitivnu publikaciju o tome da se radi različnom slučaju secesionizma. Ako mislimo da napalmom možemo uništiti neko određeno područje, teritoriju, izazvati ogromne žrtve, onda možemo očekivati da će neko nama napalm poslati.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ove podatke koje imate o II armiji i Ratnoj mornarici, mi nemamo; procene su iste. Međutim, mi takve informacije nemamo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kako - "iste procene, a različite informacije"?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja sam išao dole nekoliko puta; sada više takvih informacija nemamo.

Komandant armije je ogromna ličnost. Ako bi načelnik Generalštaba, Generalštab i Ministarstvo odbrane radili za račun Komandanta armije, onda ne bi trebalo postavljati komandanta armije. Recimo, oko Kosova, odlaskom Simonovića za komandanta Armije, dole nemamo nikakvih problema.

Čime se bavi ovaj komandant Armije moram da vidim - da armija nije sposobna da izvrši zadatak. Na referisanju nemamo takve podatke.

To se isto odnosi i na Ratnu mornaricu. Ratna mornarica ukupno broji 5300 ljudi. Komandant mi je rekao da neće moći da popuni sa tog prostora kompletno; onda mora iz cele Jugoslavije da popunjava. Ratna mornarica mora da se oslobodi jednog balasta; tamo imamo brodova i brodova. Mi smo

njima dozvolili da oni mogu te brodove da konzerviraju, ostavljaju, prodaju itd. Obala je mala - 109 km, pitanje je koliko ćemo imati jakih brodova da se suprotstavimo na moru; ali glavna odbrana mornarice, naše obale i zaobalje. O. s dosta sredstava, imamo raketnih sistema, topovska. jne imamo dobru avijaciju u Podgorici itd. .apravi

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja ne mogu da ulazim u to ko je u pravu - ko nije; naravno, ja vjerujem Vama. Ali, u okviru ovog prestrojavanja, po zaključku i ovlašćenju predsednika Čosića, razgovarao sam s ljudima u Ratnoj mornarici. Da budemo kranje otvoreni i iskreni: formirana je jedna struktura borbenih jedinica koja je prilagođena postojećem komandnom sastavu. Sada imate broj brigada, broj jedinica, štabovi su popunjeni; sada se kaže - popunjava se sa ove teritorije, gde nema ni jednog jedinog obveznika koji to može da popunjava, jer se popunjavaju jedinice II armije. Kako se to radi - stručno ili nestručno - ne mogu da ocenim; samo Vam kažem da imam te informacije - da imamo jedinice koje su na papire, a za koje ne znamo kako ćemo izvršiti mobilizacijsku popunu; recimo, naslanjate se na Bar, a u Baru imate Muslimana i Albanaca koji su i prošli put bacili oružje i neće više da ga uzimaju, a ne treba im ga ni dati u ruke pri sadašnjem stanju stvari.

To su podaci koji se ne mogu kriti; stvaraju nedoumice i političke insinuacije: ne popunjava se Druga armija zbog toga što će se Crna Gor otcijepiti itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi ćemo to da pogledamo. Inspekcija je bila dole. Za jedinice je dala dosta dobru ocenu, a za komandu Armije jedva prelaznu ocenu. Inspekcija se vratila kada sam ja polazio na put, pa to nisam dobro pogledao.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mislim da mi treba da napravimo spisak stvari

29.

i red poteza koji moraju da se vuku odmah nakon ovog Vojnog saveta.

Prva stvar je finansijski budžet potreban za ovo što postoji i forsirano materijalno obezbeđenje po svim elementima.

Druga stvar - pretresanje sastava armije. Vi biste morali u najskorije vreme da imate svojih 600 hiljada sa ratnim rasporedom uručenim i potpisanim.

ŽIVOTA PANIĆ:

To je uradjeno 95%.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Treće - sredstva. Ne možemo praviti "ražanj, a zec u šumi".

Ove dve stvari su u funkciji onih mirnodopskih uslova koji se stvaraju da bi zemlja, uopšte, mogla da se brani. To je nešto što mora da se radi hitno, da se radi brzo, da se radi efikasno.

ŽIVOTA PANIĆ:

Što se tiče ovih 600 hiljada, što je 95% popunjeno, to je sa pozivima, i ljudi koji se sada nalaze na ratnom rasporedu i žive u Jugoslaviji. Nisu uzeti u obzir ovi koji su pobjegli, nisu uzeti u obzir Šiptari, nisu uzeti u obzir Muslimani oko Bara i Ulcinja i nije uzet u obzir jedan deo Madjara koji su ekstremni i koji pomažu Agoštona; to je prostor Kanjiža - Senta - Ada - Mol.

RADE POLIĆ:

Naše procene u Generalštabu su da u ovoj situaciji, ukoliko bi vršili potpunu mobilizaciju, čekamo prosečno oko 70% odziva; a ako bi vršili delimičnu mobilizaciju - oko 30 do 50% odziva, s tim što bi u nekim krajevima bilo znatno više, a na prostoru Beograda i nekim drugim sredinama bio bi manji odziv.

Pre mesec i po dana vršili smo kompleksniju analizu borbene gotovosti i konstatovali da je ratna popuna u Ratnoj mornarici 48% - ne zadovoljava i ocenili je slabom; pored ostalog, i zato što zona popune nije proširena za Ratnu mornaricu. Stavili smo im u zadatak da prošire zonu. Pre petnaestak dana na analizi borbene gotovosti referisao je komandant Ratne mornarice da je preko 70% sada ratna popuna Ratne mornarice.

Stoji činjenica da je mirnodopska popuna Ratne mornarice i II armije nešto slabija u odnosu na armije gde imamo Kosovo na kriznom području, gde smo morali 100% popuniti taj prostor i gde moramo Vojvodini držati gotove bataljone i čete spremne da u svakom momentu krenu ako bi bilo ugroženo srpsko stanovništvo i pojava genocida.

Sada je u Ratnoj mornarici popuna sa starešinama 85%, s tim što je bila 69%. Mirnodopska popuna sa vojnicima je 48%. Najslabija je popuna u II armiji sa mirnodopskom popunom.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Koliko imate na Kosovu snaga brojčano?

ŽIVOTA PANIĆ:

4700 ljudi; to je popuna 100%.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi milicije dole imamo oko 3000, ali brzo možemo da povećamo na 10 hiljada.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oklopna brigada je veoma snažna. U tenku ima tri čoveka; znači, brojno stanje je malo, a mogućnosti oklopne brigade su ogromne. Tako je slučaj i sa mehanizovanim brigadama - ima 10 pešadinaca, ali gde oni krenu "trava ne raste"

Ovo je mirnodopska popuna; inače, korpus ide i do 30 hiljada ljudi u ratu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Obaveza mi je da i ja kažem neko...
po funkciji predsedavajućeg, nego po osećanju odgo-

Najpre, smatram da izveštaj koji je
general Panić, po svom sastavu, po elementima i po
potrebama, uslovima i mogućnostima za težinu odgovornosti
koju imamo mi kao Vrhovni savet odbrane. General Panić nije
imao vremena da se pripremi za ovaj sastanak.

Da bismo donosili ovako teške i sudbonosne odlu-
ke, moramo da imamo jedan temeljitiji izveštaj koji mora da
nam se dostavi; koji mora da se prouči i o kojem moramo da se
izjašnjavamo odgovornije no što ja mogu na jedno "uvo" da
činim.

I ja imam osećanje da u ovom izveštaju ima forma-
lističkog pristupa, tekućeg institucionalnog odnosa i patri-
otskog optimizma koji ja visoko cenim, ali koji nam nije povo-
ljan za ovakva pitanja i odgovore koje smo postavili sebi.

Zato, sa predlozima koje je dao gospodin Miloše-
vić, sa primedbama koje je izgovorio gospodin Bulatović, a
sa nekim nijansama koje sam čuo u procenama o nekim stavovima
od generala Radinovića, predložio bih i zamolio Generalštab
da nam pripremi temeljan, svestran izveštaj u kome, pored
potpunijih procena naših potencijala, mora da dodje i proce-
na unutrašnjih neprijatelja, procena moralno-političkog stanja
zemlje za koju ne snosite punu odgovornost, ali koju možete
da cenite kao Generalštab; a nas trojica smo pozvani da učest-
vujemo u toj proceni.

Uzmite u obzir, ako hoćete, i to da sam ja već
zvanično sklon pesimizmu; mislim da je to evidentno i da je
to moj "organski nedostatak"; ja uvažavam da to podrazumevate.
Mislim da je moralno-političko stanje našeg ljudstva za mobi-
lizaciju nezadovoljavajuće; biću vrlo eufemističan.

Za tako velike ciljeve koje sebi postavljamo,
naše procene moraju da budu ubedljivije i realnije. Nas trojica

se moramo za taj sastanak obavezati da učestvujemo još odgovornije nego vi u proceni moralno-političkog odbrambenog potencijala našeg društva.

Stoga, nalažem, predlažem Generalu u punom sastavu dostavi ovom Savetu temeljit izvještaj, ne sa vašim potpisima; apsolutno formacijskom kompetentnosti. može da ima istorijsku vrednost, istorijsku odgovornost. Ova zemlja, ljudi koji odgovaraju za nju, i mi odgovara mora da se ostvari dokumenat o našoj ozbiljnosti, o našoj odgovornosti za odbranu zemlje. I ja sam se bavio istorijom i znam vrlo dobro koliko to može da bude kobno u moralnom, istorijskom i nacionalnom smislu loša procena, politička nezrelost i naša nespremnost da dobro vidimo stvari, da dobro vidimo svoje stanje.

Odgovoran sam pred vama što vas nisam na vreme obavestio za ovaj sastanak i što sam uzeo inicijativu da počnemo razgovor bez dovoljno priprema; ali započeli smo taj razgovor; razume se, posao nam je da ga nastavimo; nije nikakva nesreća što danas ne možemo da imamo nekakve radikalnije i svestranije zaključke.

Mi smo samo otvorili pitanje.

Ono što ne može biti sporno nikako za sve nas ovde, to je odbrana zemlje, odbrana Jugoslavije svim sredstvima. Ja kao građanin, kao predsednik Republike zastupam to uverenje.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kako bi drugačije moglo da bude?

DOBRICA ĆOSIĆ:

A drukčije niti mogu, niti bi smelo da se dogodi. Amo je pitanje, razume se, kako da se ta odbrana ostvari.

Pošto nama realno pretila opasnost da budemo ugroženi sa Kosova, po mom uverenju, u narednim godinama ako ne narednim mesecima, sigurni su ozbiljni nacionalni poremećaji i pokušaji da se razbiju granice, da se stvori velika Albanija, što uključuje razbijanje Makedonije. Da sprečimo takav razvoj

dogadjaja, da dočekamo te događaje u povoljnijoj međunarodnoj konstelaciji, da pred svetom skinemo sa sebe političku i moralne odgovornosti, mislim da pred SRJ i SRbijom, tak da politički učinimo sve što možemo, a mislim da nam svom još više nego što činimo; o tome nas trojica + zar, no nik da razgovaramo - da vidimo šta možemo da učinimo. Kosovo pacifikujemo te odnose i da našim neprijateljima, no nep rednu motivaciju za provokacije, diverzije, akcije koje mogu to, da nas uvedu u težak rat.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ako dozvolite, jedna upadica: na Kosovu je mir jer znaju da smo jaki; da misle da nismo jaki, tamo ne bi bio mir.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ne znam, moj dragi Slobodane Miloševiću, dokle će tako da bude. Opet ću kao pesimista da kažem - ne verujem da će to dugo trajati; a vi znate dobro kako unutra stoje stvari.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Naravno, ako unutra popustimo, slažem se.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja ću vama već sutra dostaviti neke izveštaje. Mi imamo evidentno destruktivnu delatnost dela ženevske konferencije prema Kosovu; imamo evidentno razaračku delatnost na koju moramo na odgovarajući način da reagujemo i da vidimo šta se tu konstruktivno može učiniti.

Gospodo generali, molim vs, ako ste saglasni sa mnom, da narednih dana radite na ovom zadatku. A nas trojica preuzimamo obavezu da se po Karadžićevom povratku što pre posebno sastanemo sa jednom, posebno s drugom vladom; da razgovaramo bez ikakvih tajnih, konspirativnih uslovnosti.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Šta to znači "nekonspirativno"?

DOBRICA ĆOSIĆ:

To znači da ćemo raditi uz zapisnik, a treba dati i

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je drugo - uz ovakav zapisnik.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dakle, da se radi uz zapisnik, a treba dati i možda neko saopštenje da smo ih primili i da smo s njima razgovarali. Jer, to radi Tadjman, to radi Alija Izetbegović u Džedi, Ankari itd.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Samo da nam Alija i Tadjman ne budu "muštre".

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ne moraju da nam budu "muštre", ali nam daju neka prava za neka legitimnija ponašanja. No, možemo se s njima i drukčije dogovoriti.

Doista je neophodno ove primedbe, ova pitanja koja imamo da postavimo njima, treba da ih postavimo; i da sa stavovima i procenama na budući sastanak ovog Saveta izadjemo; razume se, da upoznamo i Generalštab koji ima svoje zadatke i svoj udeo.

ŽIVOTA PANIĆ:

Vojška i Generalštab su ti koji treba da izvrše procene na osnovu državne procene o stanju u zemlji i spoljnog sveta. Ako budemo mi vršili tu procenu unutrašnjeg neprijatelja, mi se bavimo svaštarenjem. Procenu za unutrašnje prilike trebalo bi da daju ministarstva unutrašnjih poslova, jer ona bolje znaju stanje u zemlji; mi ga ne znamo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nemojte vi da "perete ruke" od tih obaveza.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne "peremo ruke", ali da ne bude vojska samo ta koja će dati procene.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Svako sa svog aspekta treba da da procene; vi sa vašeg aspekta - ono što ugrožava organizaciju vojske i borbena dejstva i što potencijalno može da je ugrozi s obzirom na odgovarajuće funkcije; to ste dužni da date. Što se tiče drugih stvari, to ne oslobadja druge da sa stanovišta svojih odgovornosti to isto učine.

Prema tome, ako vama ne smeta grupa stranaca u Ministarstvu odbrane i Vladi i ne smatrate da to može da ugrozi bezbednost zemlje u pogledu njene oružane aktivnosti - vojno-političke itd. - nemojte ništa o tome da kažete.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi smo se o tome maksimalno već izjasnili.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Političko izjašnjavanje nije bitno, nego je bitno da date svoje stručne procene i da zaštitite vojsku.

ŽIVOTA PANIĆ:

Gospodine Predsedniče, ovo što ste rekli mi ćemo da pripremimo - i ratni plan; kad budete došli kod nas u našu ratnu salu, mi ćemo izneti konkretno procenu, našu odluku kakva je; vi ćete je videti i potpisati, i mi iza toga stojimo.

Malo nezgodno pada kada kritikujete Generalštab (obraća se predsedniku Čosiću).

DOBRICA ĆOSIĆ:

Moram da vas kritikujem. Ja ću da vas pitam šta znače odredjene formulacije.

ŽIVOTA PANIĆ:

Morate biti optimist.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, kritikujte vi mene za pesimizam, ali ja vidim ovde vaše formulacije koje su u sadržajnom smislu formalističke. Ali, to više nije važno, važno je da se dogovorimo šta da radimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Sve ovo ne treba da zadržava da se "uveže" ratna armija od 600 hiljada.

Tome bih dodao jednu konkretnu stvar: mislim da bi dobro bilo da nas Generalštab obavesti čim pripremi - o operaciji zatvaranja granice prema Albaniji i Makedoniji i da to imamo po sadržini i po vremenu; znači, da znamo - u trenutku kada se izda naredba da se zatvori granica prema Albaniji i Makedoniji - za koje vreme će to biti; deo će biti zatvoren za desetak dana činjenicom da kada padne sneg ne može ni pile da prodje na nekim delovima, ali ima delova koje teško možeš da zatvoriš. Prema tome, treba videti to zatvaranje granice prema Albaniji i Makedoniji sa tim "čepom" koji je, po mom mišljenju, dobra ideja da se ostavi da mogu da idu "nizbrdo"; i da vidimo koliko vama treba vremena kada se da naredjenje: "zatvori granicu" kada je to završeno. Jer, to je jedino parče granice koje ćemo da zatvorimo. Na ovim drugim stvarima nemamo zatvaranje granica, nego naprotiv, ustanovljavanje odgovarajućih prolaza koji moraju da funkcionišu. To zatvaranje treba vrlo dobro operacionalizovati.

Ja sam pitao Sajrusa Vensa u "četiri oka": da li postoji bilo kakva opasnost da se po isteku mandata UNPROFOR-a povuku snaga UN? Rekao je kategorično: "ne, to bi značilo rat".

DOBRICA ĆOSIĆ:

Meni je govorio drugu širu varijantu: "nemaju pare UN, mnogo košta, postoji veliki pritisak" itd.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

I to je vrsta pritiska na Vas.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja imam sastanak sa Butrosom Galijem, 28. na njegov zahtev. Pitaću gospodina Galija da li misli da povuče trupe?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Treba ga pitati da li misli da donese odluku o ratu, jer to je - to. Prema tome, preuzimaju svu odgovornost, a sa nas skidaju svaku odgovornost za dalje uzdržavanje od pomoći.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni sada "gužvaju" veliku "gužvu" u Indiji, i to će sada biti centar zbivanja u svetu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Biće i Rusija centar zbivanja.

MOMIR BULATOVIĆ:

Vojska Jugoslavije s pravom traži da dobije politički stav i odluku Sveta odbrane. Ali, mislim da i mi s pravom treba da tražimo od naše vojske da mu da elemente za tu odluku. Pogledajte, neke stvari su međuzavisno uslovljene. Recimo, krene agresija na Republiku Srpska Krajina. Mi moramo da imamo sledeće elemente procene i preporuke koje nam daje Generalštab: šta je sa stanovišta borbene gotovosti armije bolje - da li ići sa ograničenom mobilizacijom pa dobiti efekte od 30 do 50% i onda otežano vršiti mobilizaciju dalje, jer imamo već negativna iskustva iz dosadašnjeg rata, ili

odmah ići sa mobilizacijom potpunom; kakve će biti međunarodne vojno-političke reperkusije našeg takvog poteza. Molim da to razradite u meri vaših saznanja po varijantama. Ako se kaže - ići ćemo sa dobrovoljcima, onda treba dati procenu koliko se može računati da će biti dobrovoljaca; da li se oslanjati na pojedine političke partije, organizovane kampanje, kako se obaveštajno štititi od svega toga; koliko pojedina akcija može da traje a da nema negativne efekte; recimo, ako se odlazi od ograničene do potpune mobilizacije, morate nam stručno reći kako će se to odraziti na stanje borbene gotovosti u jedinicama koje su, recimo, popunjene 30 do 50%; da li će tu pasti borbeni moral; da li će nam se jedinice rasformirati kao što smo imali do sada slučajeve.

Postoji niz pitanja gde nam morate dati realne elemente da donesemo našu političku odluku.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Momire, poznato je u vojnoj praksi da, čak, i kada se vrše manevri u blizini granice podiže se bojeva gotovost, jer se nikad ne zna zadnja namera tih manevara. Prema tome, naša odluka na osnovu činjenice da možemo da sumnjamo u ugroženost naše zemlje može da bude dovoljna osnova da izvršimo opštu mobilizaciju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Delimična ne dolazi u obzir.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Naravno, mi ne saopštavamo nikome kako ćemo da upotrebimo vojsku; mi smo suverena država, možemo da izvršimo opštu mobilizaciju, jer u našem okruženju postoje radnje koje nas na to obavezuju.

Mislim da mi ne treba da dajemo saopštenje sa ovog sastanka. Ne treba mi mnogo da pričamo i da dajemo u javnost; mi prvo treba da se spremamo jako dobro.

ŽIVOTA PANIĆ:

Kod opšte mobilizacije mi garantujemo popunu 70 i više posto, a jedinice sa 70 i više posto sa lica izvršavaju zadatke.

Drugo, gospodine predsedniče, mi branimo našu zemlju; patriotska dužnost je odazvati se. mo nigde, a se

DOBRICA ĆOSIĆ:

To je Vaše, a i moje uverenje; ali koliko je to realno uverenje?

Dobro, da završimo ovaj razgovor o prvoj tački dnevnog reda.

Prelazimo na treću tačku dnevnog reda:

3. UKAZI O POSTAVLJENJIMA I UNAPREDJENJIMA PUKOVNIKA I GENERALA VOJSKE JUGOSLAVIJE

Dobili smo vaše predloge i vaša obrazloženja. Molim generala Panića da nešto kaže o ovim predlozima, na mojoj sledećoj tezi:

Moje je političko uverenje da je u ovom času našeg opšteg društvenog stanja, step transformacije i reorganizacije Vojske, iako su ta postavljenja i unapredjenja u funkciji transformacije i reorganizacije vojske, koliko sam uspeo u susretima s Vama da shvatim vaše stanje, da razumem ukupne oficirske potencijale naše armije, bilo je odlaganje, uporno odlaganje da se ova postavljenja i unapredjenja izvrše.

Želim da čujem Vaš stav danas?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja sam Vas shvatio vrlo ozbiljno i prihvatio sam to što ste rekli prošli put kad smo razgovarali. Ako je ovo već postavljeno na dnevni red, ako smo se složili da o tome

razgovaramo, da - razgovaramo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja moram da stavim na dnevni red Vaš predlog.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja bih Vam predložio da mi razr amo ovaj problem oko unapredjenja, a postavljenja da ostavimo za drugu priliku. Jer, imamo dosta generala koji dugo čekaju na unapredjenja. Na primer, u Ratnom vazduhoplovstvu imamo samo jednog general - Mika Stevanović, a svi ostali su pukovnici. Mislim da to nije dobro ni zbog morala u Ratnom vazduhoplovstvu i PVO.

Ako se slažete, ovo možemo razmatrati posle izbora?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Možemo. Ali, ja mislim da bi bilo dobro, s obzirom da smo prošli put razgovarali o unapredjenjima, da dobijemo neke biografije. Ja sam video vaše listinge, ali oni pokazuju na kojim su mestima. Trebalo bi da znamo o kome se radi, da budemo informisani.

Što se tiče tvoje opaske u vezi sa vazduhoplovstvom, to ne bi moralo da čekamo. Prvo, Mika Stevanović je najstariji general-potpukovnik - po vremenu kada je dobio čin.

ŽIVOTA PANIĆ.

Simonović je postavljen ukazom godinu dana pre nejga.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nemam ja ništa protiv da Simonović bude unapredjen; ali, nema razloga da ovaj problem u Ratnom vazduhoplovstvu bude otvoren - da tu bude samo jedan general koji čeka da bude unapredjen, a dugo je na tom položaju.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja uvidjam neophodnost unapredjenja nekih formacijskih mesta, pogotovo ako je reč o komandantima armija. Ali, ovde imamo predlog da donesemo odluku o 26 generala. Veliki je politički rizik; a znam da su moguće nepravde i oštećenje vojske. Meni nije lako tu odluku doneti.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja sam, isto, za to da dobijemo potpunije biografije, a da idemo danas sa najnužnijim stvarima - Stevanović, i par njegovih saradnika najbližih; jer, nenormalno je da komandant Ratnog vazduhoplovstva bude general-pukovnik, a posle njega najstariji čin pukovnik.

RISTO MATKOVIĆ:

Gospodine predsedniče, gospodine generale, ja bih izneo nekoliko polazišta od kojih je išla u razmatranje Kadrovska komisija kada se odlučivala za naredna unapredjenja.

Da biste me lakše pratili, ovde sam pripremio dva pregleda koji govore o broju generala koje sada imamo i o onome šta smo mi predvideli formacijski da imamo od tih generala. Kao što se vidi iz prvog pregleda, formacijom je predvidjeno 126 formacijskih mesta generala; tu ulaze i formacijska mesta pukovnik - general-major. Imajuće stanje: u Vojsci Jugoslavije sada imamo 53 generala; izvan Vojske Jugoslavije - u Ministarstvu 8 generala. Kada se to sabere - ukupno je 61.

Ovde sam dao jedan pregled; ukoliko bi se prihvatio današnji predlog da unapredimo u viši čin 6 generala i 20 pukovnika proizvedemo u čin generala, onda bismo dobili stanje od 81 generala.

Analizirajući naše formacijske potrebe, ako ih uzmemo kao realne, onda za jedno kadrovanje ovo je minimum koji se daje, jer formacijske potrebe su 103. Od tih 103 odlučili smo da ne budu svi, nego kako se vrši odliv u penziju i po raznim drugim osnovama, da se to dopunjava, a da budu

oni koji su postavljeni ukazima, ali nisu unapredjeni; i da umesto 103 imamo uvek oko 80 generala.

Ako je to polazište ispravno, a ja ne bih rekao da li jeste ili nije, onda je zaista nama za dalje kadrovenja potrebno unapredjenje većeg broja generala. Vi vidite iz ovih pregleda da su odabrana mesta na koja treba da unapredimo pukovnike u čin generala zaista značajna; to su Ratnoj mornarici načelnik, u vazduhoplovstvu načelnik, pa ostali načelnici nekih odeljenja u Generalštabu i plus komandanti korpusa.

Mi ovde imamo 13 generala koji su postavljeni van formacije, i oni nisu u funkciji popune. Transformacijom Vojske jedan broj formacijskih mesta generala smo ukinuli; ali to nije profil kadra koji bi mogao biti komandant korpusa, načelnik štaba itd. Oni su zadržani u Vojsci Jugoslavije i odlili bi se u prirodnim putem.

Dakle, u narednoj godini je predviđeno da se pensioniše oko 15 generala zbog godina starosti i radnog staža, što će ovu brojku od 80 svesti na 65-70 generala.

Zato je Kadrovska komisija došla do zaključka da bi trebalo napraviti ovakav predlog i izvršiti unapredjenja ovih generala u viši čin, odnosno pukovnika u čin generala. Dakle, štest je njih koji se unapredjuju u viši čin - tri komandanta armije, odnosno komandant Ratnog vazduhoplovstva, komandanti I i III armije, komandant Ratne mornarice u čin viceadmirala; zatim, Radinović i Ajduković u čin general-potpukovnika, a ostalo su sve pukovnici koje bi proizveli u čin generala.

U JNA je bilo oko 180 generala na 186 hiljada vojske JNA.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Kakav je odnos u drugim vojskama?

ŽIVOTA PANIĆ:

Mnogo povoljniji nego što je kod nas; ima veći broj generalskih mesta.

Na primer, više generala imaju Grci, Bugari, Madjari, Italijani.

Ja bih predložio da idemo pojedinačno; da jedan broj unapredimo, a jedan broj da ostavimo za drugu priliku; i da to ne objavljujemo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ukaze možeom objaviti, zašto ne? ^{ada...} nije sporno.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Moramo da objavimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ovaj vaš prilaz je logičan, ali to je kvantitativni prilaz s kojim nema razloga da se polemise: koliko treba da ima geneala, na kojim mestima treba da su generali itd. Ali, to su krupne odluke i važna mesta i bilo bi dobro da dobijemo potpunije informacije, biografije itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da li se slažete da ovo odložimo?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja se slažem da nam date potpunije podatke, a sada možemo da donesemo odluku o nekoliko slučajeva koji su potpuno jasni i čisti; to ne znači da druge slučajeve dovodimo u pitanje, nego da budemo informisani. Jer, ako hoćemo da odlučujemo, moramo da budemo informisani.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja se s tim slažem.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja sam, isto tako, svjestan težine odluke i prava koje nam pripada. Nije samo naš cilj da nekome poklonimo

povjerenje; moramo stvarno imati osećaj kako se ta odluka prima u našoj armiji.

Ja se, lično, na bazi ove informacije koje imamo ne osjećam spreman da o tome odlučujem. Ali, prihvatio bih ovo da nekoliko nespornih slučajeva rešimo - za više nivoa: komandu armije, Ratno vazduhoplovstvo. Ima malo nelogičnosti, što neće proći bez komentara javnosti. Jeste, recimo, čin general-majora se stekne prošle ili preprošle godine, a sada se ide na unapredjenje; malo vremena je proteklo. To izaziva nepovoljne komentare od ljudi koji su zaobidjeni u tom napredovanju.

Dakle, da najhitnije stvari sada rešimo.

Imam jedno pitanje: da li je završen proces sticanja državljanstva?

ŽIVOTA PANIĆ:

Jeste!

MOMIR BULATOVIĆ:

Ima ljudi koji su iz Hrvatske, Bosne itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Tu nismo dali predloge. Ima i ovde nekih predloga koje ću sada da stavim pod znak pitanja.

Ja bih išao pojedinačno sa predlozima?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, idemo pojedinačno.

ŽIVOTA PANIĆ:

Stojanović Vladimir, komandant I armije. U činu je tri godine.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, ja jesam za unapredjenje.

ŽIVOTA PANIĆ:

Simonović Dragoljub - isti slučaj kao i Vla
Stevanović Božidar; on je četiri godine u
činu.

To su komandanti armija.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja ne bih išao dalje.

ŽIVOTA PANIĆ:

I komandant mornarice - admiral.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Naravno, to je komandant Mornarice. Verovatno bi
trebalo još u RV načelnika štaba unaprediti, jer nema smisla
da bude pukovnik.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da, Ercegovića.

Antunović je komandant korpusa, pukovnik je; dugo
je na generalskom položaju.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da ne širimo mnogo dok ne pogledamo sve te podatke.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ercegovića predlažete. Koliko je godina u činu
generala?

ŽIVOTA PANIĆ:

Četiri godine.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, u redu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To nije sporno.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Šta je sa Radinovićem?

da.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da vidimo kasnije - sa ostalima

Na četvrtoj strani je Pavlović, inik štaba
u avijaciji.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je načelnik štaba, normalno je da bude general.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ali, general Mika je rekao da neće da primi čin
dok se njegovi ne unaprede. Njih je trojica.

Evo, Pavlović je tu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro.

ŽIVOTA PANIĆ:

Rakić je načelnik štaba Ratne mornarice.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Čekajte, da vidimo još u avijaciji. Šta je sa
Sekulićem? - on je komandant korpusa.

ŽIVOTA PANIĆ:

Rekli ste da ne diramo komandante korpusa.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Možemo napraviti izuzetak kod RV, jer nemaju
nikoga.

RISTO MATOVIĆ:

Ili da unapredimo sve ili samo načelnika štaba.
On, recimo Veličkoviću daje prednost.

ŽIVOTA PANIĆ:

Njabolje je da unapredimo načelnika štaba, a za komandante korpusa da idemo u drugom paketu za desetak dana.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Koliko je Mika predložio generala?

ŽIVOTA PANIĆ:

Četiri: Sekulića, Veličkovića, Carevića, Pavlovića.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Onda će komandanti armija da nam zameraju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Da sada idemo za načelnike štabova, komandante armija, načelnika štabova armija, a u drugom paketu da idu komandanti korpusa. Dakle, predložio bih da sada idemo sa unapredjenjem: komandante armija, komandante vidova, načelnike štabova armija i načelnika štaba vida.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Koga imaš od načelnika štabova armija?

ŽIVOTA PANIĆ:

Nema ni jednog, ali kažem principijelno. Imamo samo Rakića i Pavlovića.

Okolo Rakića imam jednu rezervu; njegova žena živi u Splitu, oba sina su mu u ZNG-ama, a on je načelnik štaba.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Pa, ljudi, dajte nam te sve podatke.

ŽIVOTA PANIĆ:

Inače, to je sposoban oficir.

MOMIR BULATOVIĆ:

Sposoban oficir, ali to se mnogo negativno komentariše.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja to nisam znao do sinoć.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kao što vidiš, ovo naše insistiranje da se daju svi podaci su korisni i za vas a ne samo za nas.

ŽIVOTA PANIĆ:

Slažem se.

Prema tome, da unapredimo Ercegovića, komandante armija i Pavlovića; i nikog više.

Dakle, sada ne bi išli na unapredjenje Rakića, nego da unapredimo: Stojanovića, Simonovića, Stevanovića, Ercegovića i Pavlovića.

Dostavićemo za druge detaljne podatke.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Slažem se.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ali, mora se ukrstiti nekoliko obaveštajnih podataka. U Ratnoj mornarici ljudi su porodično vezani; sve im je ostalo u Hrvatskoj. Evo, kapetan fregate, Brajković Ratko - dva brata su mu u Zboru narodne garde, a radi u obaveštajnom organu Ratne mornarice.

ŽIVOTA PANIĆ:

Dobro, ja mislim da možemo da se složimo sa ovakvim predlogom.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam saglasan s Vama.

Ali, molim vas, treba imati u vidu načelan formacijski kriterij: koja su to formacijska mesta koja su neophodna. Verovatno to nije sasvim pravedno, ali ne znam kako bi drugačije to rešili.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Američka armija ima podobnost "A", podobnost "B". Ako vam slučajno žena nije Amerikanka, a odličan je general, ne možete da dobijete podobnost "A" nikako; nema varijante. Prema tome, ovo sa rodbinom po ZNG-ama, a još radi u obaveštajnim organima - to moramo videti.

ŽIVOTA PANIĆ:

Još bih nešto predložio, ako smo ovo prihvatili. Predložio bih da Boškovića Nedju postavimo da bude načelnik Obaveštajne službe i bezbednosne, a da u Bezbednosnoj službi bude Dimitrijević, njegov zamenik. On je odličan oficir.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Mi smo aktivirali Boškovića, bio je u penziji. Zašto je bio u penziji?

ŽIVOTA PANIĆ:

Znam da se nije slagao sa načelnikom bezbednosti Službe RVO i PVO, Rakočevićem i zbog njega je otišao. A Rakočevića su podržavali dve godine.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Žiko, što se tih postavljenja tiče, mislim da sam ti pominjao - imamo generala Bojovića, koji je bio komandant TO, sada je načelnik Štaba Korpusa. U ovome sam video da ne planirate njega za komandanta Korpusa?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mislim da bi bilo dobro da razmislite da ga nam planirate, jer on je Kosovac, iz Podujeva; izvanredno dobro zna Kosovo, veoma je dobro radio taj posao komandanta TO; bi je na general-potpukovničkom položaju; general-por je. Ima izuzetno dobar odnos sa civilnim stanovništvom, tom celom strukturom. Za ceo ovaj problem Kosova za nas svim pokazateljima, trebalo da imamo na čelu korpusa generala koji je s Kosova, koji zna ljude, teritoriju, običaje, razume stvari; veoma je dobro radio, dugo je na dužnosti komandanta TO, sada je načelnik Štaba Korpusa.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi smo njega predvideli za general-potpukovnički položaj, da bude pomoćnik ili komandanta armije ili komandanta korpusa za civilni sektor i popunu Kosova. Pod njegovom komandom bi bio kompletan kosovski deo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ali, ipak je ovo odgovorniji položaj komandanta korpusa. To je izuzetno dobar general, sposoban, patriota veliki i cenjen od ljudi tamo. Mislim da bi to rešenje bilo jako dobro.

ŽIVOTA PANIĆ:

Čini mi se da je on bio u nekoj verziji da bude komandant korpusa. Da pripremimo ukaz za njega.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Svaki načelnik štaba treba da bude u varijanti da bude komandant korpusa, ako je dobar načelnik štaba.

ŽIVOTA PANIĆ:

Pripremićemo ukaz za njega, da bude komandant korpusa, a videćemo ko će biti načelnik štaba.

Da li se slažete oko Boškovića?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ne, o tome treba da razmislimo. Ja sam Vas p[ro]p[ro]sto
zašto je taj čovek otišao u penziju i zašto je aktiviran, i
za to moraju da postoje ozbiljni razlozi; to mi nije jasno, o
pa vas molim da mi objasnite.

RISTO MATOVIĆ:

On je bio pilot; ima 46 godina r[adnog] staža. Da
li je to bio motiv, ne znam.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ovamo nam treba čovek kao što je Dimitrijević;
on bi koordinirao rad; zato ga predlažemo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Vi bolje od mene znate koliko je to važno mesto
u vojsci. O njemu se veoma - baš zbog okolnosti povratka u
službu - svakojako komentariše. Ne pada mi na pamet da uzimam
to kao činjenice, ali moram da pitam oko toga, jer ne mogu
da budem ravnodušan. Čoveka ne poznajem, par sati sam samo
razgovarao sa njim. Nama za tu službu treba izuzetno kompeten-
tan čovek.

ŽIVOTA PANIĆ.

On je u obaveštajnoj službi 20 godina, a pre
toga je bio pilot. On poznaje i obaveštajni i bezbednosni rad.
On daje mnogo podataka i stvara određenu paniku po nekim
pitanjima. Treba dobro analitički da radi; zato kažemo - da
ima analitičku službu i ta služba da mu da dobre podatke itd.
S obzirom da je Dimitrijević veoma sposoban oficir, oni će
vršiti određene pripreme i davati njemu, a on će posle sa
tim podacima dolaziti kod mene, a ja kod Vas (obraća se
Ćosiću).

Dimitrijević dugo radi te poslove. Ima izvan-
rednu saradnju sa SMUP-om i MUP-om Srbije. O njemu visoko
mišljenje imaju jedan i drugi ministar.

Na ovoj funkciji Nedja može samo da manipuliše sa već uradjenim podacima. Mislim da bi to bilo jako dobro za službu bezbednosti.

DOBRICA ĆOSIĆ.

U redu, ako smatrate da je dobro. Ja sam pitao zbog težine odgovornosti.

ŽIVOTA PANIĆ:

Znači, da rekapituliramo: postavljamo to, Boškovića za komandanta korpusa.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ne znam, ako nije hitno u vezi Boškovića, da to odložimo?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja mislim da je dosta hitno.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja sam sada u dilemi - da li ovim rešenjem Boškovića unapredjujemo ili degradiramo?

ŽIVOTA PANIĆ:

Unapredjujemo; povezuje dve važne funkcije obaveštajnu i bezbednosnu.

Vi znate Stojkovića, general-potpukovnika, to je komandant odbrane grada Beograda. On je rodjeni Beogradjanin. Naš je predlog - ali to ne moramo sada rešiti - da bude umesto Simonovića. Otkako je on došao za komandanta odbrane grada Beograda, nemamo nikakvih problema.

MOMIR BULATOVIĆ:

Samo, proverite da li ima stan u Baru?

ŽIVOTA PANIĆ:

Verovatno da ima, ne znam; ima i Avramović.

Oni su razliku dobijali dole; takva je odluka.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja mislim da su ih drugačije dobili.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kogod ovde ima neku informaciju ~~o tome~~ da iznese, jer je to važno; mnogo su odgovorne stvari.

MOMIR BULATOVIĆ:

Nezgodno je pričati o tome, ali moramo. To je velika stambena zgrada od 60 miliona dolara. Ja sam tri ili četiri puta zvao generala Kadijevića da se to da izvodjačima iz Crne Gore, jer je to radila "Pelagonija" iz Makedonije. Nama su štrajkovali gradjevinari. Bio je dogovor: koliku ponudu da "Pelagonija", toliko će dati naši gradjevinari i ispod toga, jer ne možemo da konkurišemo "Pelagoniji", jer ima 20% nižu cijenu jer ne plaća doprinose kada izvodi radove u drugoj republici, ali mi smo rekli da ćemo iz našeg budžeta da isplatimo razliku. Prvo mi je bilo obećano da ćemo dobiti čitavu zgradu, pa drugi put da ćemo dobiti polovinu zgrade, treći put da ćemo dobiti trećinu zgrade, a onda su dobili stanove koje je gradila "Pelagonija" u Baru - generali Avramović i Stojković.

ŽIVOTA PANIĆ.

Za Avramovića znam sigurno. Mogu da pričaju šta hoće, on je čist sto posto. On treba da dobije četvoroiposoban stan; ima trosoban ili troiposoban; dobio je jednosoban stan ili garsonjeru, a to je po našim zakonima tako.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja ne kažem da stojim iza te priče; tu priču sam čuo od vojske; jer mi nije bilo jasno kako se može donijeti takva odluka - suprotna čak i intervencijama Kadijevića? To su bila ovlaštenja komandanta Korpusa.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da zaključimo na ovom optimumu minimalnom; da proverimo sve informacije; sva upozorenja treba poštovati.

ŽIVOTA PANIĆ:

On je general-potpukovnik; nema tu ništa posebno da dobije.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mi treba da imamo čistu savest. Meni je general Stojković drag; odlično smo saradjivali, čak smo i prijatelji. Ali, i mene peče dok se to ne provjeri.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ljudi danas svašta pričaju!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja imam nekoliko pismenih pritužbi i mišljenja koja dolaze iz visokih generalskih krugova o sadašnjoj našoj obaveštajnoj službi. Ja naravno sve to uzimam sa neophodnom rezervom.

ŽIVOTA PANIĆ.

Dajte da se to proverí.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Vi morate znati bolje od mene da je naša bezbednosna služba veoma zamučena procesima sa Vasiljevićem. Plašim se afera. Ja sam video presudu generalu Vasiljeviću; dao sam je Pravnoj službi da je ovde pogleda.

Tu se nekoliko visokih generala angažovalo - oko presude i oko Boškovića. Oni šire jednu paniku, oni spremaju za javnost čitave feljtone. Dužni smo da sa najvećom oprežnošću pristupimo ovoj odluci. Govori se vrlo otvoreno; već govore novinarski krugovi o ličnim obračunima, o sukobima u obaveštajnoj službi itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne bi se podigla optužnica da nešto nema. Na tu optužnicu niko nije uticao, mi iz vojske posebno nismo uticali. Sve što se kaže sa strane, to se prihvata, činjenično stanje se slabo prihvata. Na primer, šta Adžić hoće? To je bila bosanska linija. Ako bi vršili analizu šta smo sve mi predlagali, a šta su oni odbijali - otišli bi daleko. On je bio oficir bezbednosti, radio je na najpoverljivijim do... ima, prisustvovao je svim sastancima Predsedništva i Vrhov... sa... oficirima, a sada to daje u javnost. Za to je dobio... milijardi u ono vreme od NIN-a. Imamo dokument.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja i Vi smo o tome razgovarali. Kad je počela ta njegova "literature", kad je počeo da objavljuje, rekli smo da je to kršenje osnovnih normi o obaveštajnom radu. Ja sam potpisao odluku o njegovom lišavanju čina, jer sam sve to imao u vidu. Ova druga - kriminalna sfera, to ne znam.

Ali, tim povodom grupa visokih naših generala u penziji krenula je u jednu harangu - kako se to govorilo po javnosti. Oni su meni dolazili, oni mi pišu. Ja vas o tome obaveštavam, bez ikakvog svog ličnog stava.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Što ste sada išli na to sudjenje?

ŽIVOTA PANIĆ:

On je nama upropastio stvari; nemamo saradnike sada - sve ih je najavio. Kada sada dodješ i bez obzira koliko mu platiš, on to neće jer nije siguran da ga ovaj sutra neće odati.

DOBRICA ĆOSIĆ:

On je učinio prekršaj sa stanovišta zakletve i za to mora da bude kažnjen.

ŽIVOTA PANIĆ:

Vama mogu da pišu: Adžić, Kukanjac, Vasiljević, njegova žena, Rakočević, Marčetić.

DOBRICA ĆOSIĆ:

I još dva-tri generala.

ŽIVOTA PANIĆ:

Marčetić je dugo bio u Zagrebu; vne j. Tuso
čovjek. Razveo se od žene; oženio je Hrvaticu koju je stavio da
radi na šifri; i sumnja je da je obaveštajna služba nju potku-
pila za Hrvatsku.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To nam nanosi velike štete. Nigde toga nema u svetu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nanosu nam velike štete.

Ja sam potpisao ukaz Disciplinskog suda, uveren
da je on zasnovan, ali sve ostalo ne znam.

Šta smo odlučili - postavljamo li Boškovića na
tu dužnost, ili to odlažemo?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja bih predložio da to u ovom ukazu ide.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja nemam ništa protiv. Imam u vidu ovu Momirovu
rezervu.

ŽIVOTA PANIĆ:

On je pitao - da li je viši ili niži položaj;
viši je položaj.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja nemam nikakve elemente da to osporavam.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja nemam nikakva lična iskustva, nikakav dokaz da osporim vaš predlog, osim ovih stavova, obaveštenja, tuži od nekoliko generala sa strane. Ja sam vam to saopštio kao informaciju. Ako vi smatrate da je to glasina, kažete mi da je to nikakvu činjeničnu vrednost, ja se povlačim.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja mislim da su to glasine. Smatrao sam da Adžić je potpisao ukaz o njegovom vraćanju.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je tačno; potpisao je s tim što je bio pritisak. Ali, Adžić o tome ima svoj stav; na kraju krajeva -nije bitno.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, u redu.

Imam još jedno pitanje koje nije bilo na dnevnom redu.

Šta se događa sa prostorom koji drži Vojska i Generalštab, s obzirom na smanjenje obima kapaciteta, funkcija. Vi držite ogromne zgradurine. Da li je to sve vama neophodno? Razmere naše Vojske danas i razmere službe su drugačije od prostornog kapaciteta koji je imala stara vojska; ne samo prostornog, nego i ideološkog stava prema vojsci. Da li je sve to neophodno? Ako nije, da vratimo državi, društvu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ako imaju neki višak, trebalo bi da iskoriste za nešto drugo, jer oni imaju velike materijalne probleme, stambene probleme itd. Ne verujem da imaju viška, kada su na primer Vojno-tehnički institut rešili da iseljavaju, a nemaju ga gde.

ŽIVOTA PANIĆ:

Napravićemo o tome informaciju, ali viška nemamo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ako imate viška, da se upotrebi je rekao
Slobodan, ili da se vrati državi, gradu.

RISTO MATOVIĆ:

Veliki broj institucija koje su otcepljen
republika prešao je na prostor Beograda. Tu su i Karlovac,
Karlovac, Tehnička akademija iz Zagreba itd. Jedan deo
ostao u Beogradu, a jedan deo je morao da ode van Beograda
upravo zato što nema prostora za smeštaj. U Beogradu 9 hiljada
porodica nema nužni smeštaj. Dostavićemo o tome informaciju.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dobro, to napravite i dostavite.

Još jedno pitanje: Koja je svrha boravišta garde
u dvorovima i Memorijalnom centru?

ŽIVOTA PANIĆ.

Čuvamo sve to!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Šta čuvate u Memorijalnom centru?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ogromno bogatstvo.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Titovu kuću?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne, kuću ne čuvamo. Tamo je trezor. Ne čuvamo
grob niti dajemo stražu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ovih dana tu rade neke komisije, da se ceo taj
kompleks dvorova, muzeja itd. prevede u jednu civilnu, gradjan-

sku, društvenu, kulturnu funkciju. Ne možemo više da tolerišer neke memorijalne centre i da dajemo ogromne pare. Te vrednosti treba da se funkcionalizuju - kulturno-istorijske, one koje su kulturno-istorijske, a koje su gluposti jednog vremena i moć jednog vladara moramo da razdvojimo.

Predsednik Vlade, Milan Panić, u prehljava Dvor za svoje večere, i privatne večere; tu je gore . Na šta to, uopšte, liči? Šta je to? Šta je s tim Dvorom?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To treba da bude na raspolaganju Protokolu Predsednika Republike, a ne Vladi.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Nemamo pravo na to.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ko kaže da nemate pravo? To treba da se prebaci i da se da na raspolaganje Protokolu Predsednika Republike, jer je to uvek bila zvanična rezidencija šefa države. To treba da bude reprezentativan objekat kojim raspolaže Protokol Predsednika Republike.

A ovo što oni čuvaju, logično je da čuvaju. To je veliki kompleks i tako treba da bude dok se ne privede drugoj nameni. Kada se privede drugoj nameni, opet će onaj ko ima namenu da ima neko obezbedjenje; svako preduzeće ima obezbedjenje.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja čujem da su gore predsednik Vlade, garda. Na primer, upotreba tog automobila kako se vrši.

ŽIVOTA PANIĆ.

To nije naše, to je sve bilo pod Predsedništvom, a sada je pod Vašom komandom.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Molim vas, dajte mi to pravo da to rešim
treba.

ŽIVOTA PANIĆ:

Naši oficiri to voze; to je ona
vanje.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da, i za opsluživanje; cela gore ta straža, ta
čuda; zašto se vojska upotrebljava - pitam se? Po kom se
protokolu upotrebljava vojska?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ni po kom protokolu; to se "upotrebljava" na
zloupotrebu.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Na traženje mog pravnog savetnika, dok se to
ne funkcionalizuje, da prestane upotreba tog objekta - to je
pravno osporeno. Meni je to osporeno kao pravo, odnosno
Kabinetu Predsednika Republike. Sve sam pokušao, ali ništa
nisam uspeo; sve mi je vraćeno i rečeno mi je: "nije vaša kom-
petencija".

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

A čija je kompetencija?

DOBRICA ĆOSIĆ:

Vladina kompetencija?

ŽIVOTA PANIĆ:

Ma, nije vladina kompetencija!

DOBRICA ĆOSIĆ:

Pošto imam neke kompetencije u vojsci, ja vas
pitam - mogu li bar s te strane da te kompetencije ograničim?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Naredite da vojska ne može davati objekat na upotrebu bez vaše saglasnosti; time ste završili ono što ne mogu da udju ni na kapiju.

ŽIVOTA PANIĆ.

Voz

Sutra ćemo da izdamo to naredjenje. To naredjenje Vrhovnog komandanta oružanih snaga, ja to potpišem.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Dvorozi i sve to ima da stoji u stanju mirovanja do odluke o njihovoj nameni. Pošto imate gore vojsku, to treba da čuvate.

ŽIVOTA PANIĆ:

Gore imamo jedan vrlo značajan objekat. ~~Trezo~~
Trezor.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Moramo da se dogovorimo o upotrebi tog trezora i o celoj toj stvari; moramo funkcionalnije razgovarati. Ne moramo o tome danas razgovarati.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja bih predložio da to bogatstvo koje se nalazi u tim trezorima uzme Narodna banka.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam predložio Vladi da imenuje jednu komisiju od najkompetentnijih ljudi koje ima Beograd i Republika Srbija, nekoliko akademika, nekoliko istoričara, muzeologa itd. da ceo taj kompleks prouče i daju predloge za rešenje. Na tome se radi.

Dobro, prelazimo na četvrtu tačku dnevnog reda:

4. POZIV VENSA I OVENA GENERALU PANIĆU DA E ^{no}
U ŽENEVU 9. DECEMBRA 1992. GODINE

ŽIVOTA PANIĆ:

Predlažem da se klonim toga ida ^{luži}
u to.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam tako i odgovorio.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je dobro. I ja imam isti takav stav.

Drugo, Karadžić je napravio mudar potez kada je izvukao i doveo Bobetka s Mladićem da potpisuje sporazum, što jasno pokazuje da su hrvatske oružane snage nadležne da potpisuju sporazum. U kom svojstvu on treba da razgovara o ~~odmili-~~ tarizaciji Šarajeva? - ni u kom; samo treba da im služi kao alibi da se u nadležnosti komandovanja Vojske Jugoslavije nalaze oružane snage Republike SRpske.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Ja sam rekao da nisam uveren da Vojska Jugoslavije treba da razgovara o Bosni i Hercegovini.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Što se tiče saopštenja, rekao bih samo da je doneta odluka o unapredjenju.

SLAVKO KRIVOŠIJA:

To će služba vojske uraditi.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Da, ne treba ništa objavljivati. Imamo zapisnik koji ostaje kao dokument našeg razgovora.

Molim vas da se to objavi ili odmah, ili posle 22. decembra, da se ne vezuje za neke datume.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Treba objaviti odmah, nema razloga da se čeka.

DOBRICA ĆOSIĆ:

Objavite sutra. Jer, taj datum je i to je bio 21. decembar - Staljinov rođendan. Šalje čestitka: "Osnovani smo proletersku brigadu", a on mu natrlja nos i on promeni datum u 22. decembar.

Dobro, zaključujem sednicu.

(Sednica zaključena u 14,30 sati).